

I. megoldás. A keresett P pont az A_1A_2 szakasz 40° nyílású látókörvpárjának az A_3A_4 szakasz 120° nyílású látókörvpárjával közös pontja. Elég venni azonban az ívpárokból azt az ívet, amely a szakasznak azon a partján van, mint az $A_1A_2A_3A_4 = N$ négyszög, hiszen a 120° -os íveket az A_1A_2 egyenestől elválasztja a vele párhuzamos A_3O egyenes – ahol O a szabályos hatszög középpontja, másrészt a 40° -os ív benne van a hatszög k körülírt körében – hiszen az utóbbinak pontjaiból A_1A_2 látószöge csupán 30° , a 120° -os ívpárnak N -en kívüli tagja viszont k -n is kívül van, mert az A_3A_4 ív pontjaiból 150° a látószög.

A megtartott i_1, i_2 látókörvégek az ábra szerint két pontban metszik egymást, legyenek ezek P és P' úgy, hogy $PA_3 < P'A_3$, legyen i_1, i_2 középpontja O_1 , ill. O_2 .

Az A_2PA_3 látószög céljára kiszámítjuk a PA_2A_3 háromszög másik két szögét.

$$(1) \quad PA_3A_2\angle = A_4A_3A_2\angle - A_4A_3P\angle = 120^\circ - A_4O_2P\angle/2 = \\ = 120^\circ - (A_4O_2O\angle + OO_2O_1\angle + O_1O_2P\angle)/2.$$

$$(2) \quad PA_2A_3\angle = A_1A_2A_3\angle - A_1A_2P\angle = 120^\circ - A_1O_1P\angle/2,$$

az utolsó szögön a P' pontot tartalmazó konkáv szög értendő:

$$A_1O_1P\angle = A_1O_1O\angle + OO_1O_2\angle + O_2O_1P\angle.$$

A felhasználandó szögeket az OO_2A_4 , OO_1O_2 , O_1O_2P és OO_1A_1 háromszögekből számítjuk.

OO_2A_4 derékszögű háromszög, mert i_2 kiegészítő ívéről i_2 -t 60° -os szögben látni, és ugyanakkora az $A_3A_4O\angle$, ezért A_4O érinti i_2 -t. Továbbá $A_4OO_2\angle = 30^\circ$, mert A_3A_4 a k és i_2 közös húrja, így $A_4O_2O\angle = 60^\circ$. A szabályos hatszög oldalát a -val jelölve $O_2A_4 = O_2P = a/\sqrt{3} = 0,5774a$, $O_2O = 2a/\sqrt{3}$.

Az OO_1A_1 háromszögben O -nál 30° -os, O_1 -nél $180^\circ - A_1O_1A_2\angle/2 = 180^\circ - A_1PA_2\angle = 140^\circ$ -os szög van, tehát $OA_1O_1\angle = 10^\circ$, így $OO_1 = a \sin 10^\circ / \sin 40^\circ = 0,2701a$, $A_1O_1 = PO_1 = a/2 \sin 40^\circ = 0,7779a$.

$O_1OO_2\angle = 120^\circ$, így a koszinusz-tétellel $O_1O_2 = 1,311a$, a szinusz-tétellel $OO_1O_2\angle = 49,72^\circ$, és így $OO_2O_1\angle = 10,28^\circ$.

Az O_1O_2P háromszög szögeit a félszög-képletekkel számítjuk az oldalakból: $O_2O_1P\angle = 12,64^\circ$, $O_1O_2P\angle = 17,14^\circ$ (vagy a koszinusz-tétel alapján).

Eredményeinket beírva (1)-be és (2)-be

$$A_2PA_3\angle = 180^\circ - PA_2A_3\angle - PA_3A_2\angle = 180^\circ - 18,82^\circ - 76,29^\circ = 84,9^\circ.$$

P' a P -nek tükrös párja O_1O_2 -re, ezért az innen vett látószög céljára az O_1O_2P és az O_2O_1P szöget hozzáadás helyett kivonjuk: $A_2P'A_3\angle = 55,11^\circ$.

A dolgozatok többsége koordináta-geometriai úton oldotta meg a feladatot (ahogyan az országos felmérésben, az ún. háromszögelésben is a pontokat koordinátáikkal tekintik meghatározottnak). Ilyen a következő.

II. megoldás (vázlat). Legyen a derékszögű koordinátarendszer X -tengelye az A_4A_1 egyenes, origója az A_4A_1 szakasz felezőpontja, hosszúságegysége az OA_1 szakasz. A fenti jelöléseket tovább is használjuk. OO_1 egyenlete $y = x \cdot \operatorname{tg} 30^\circ$, A_1O_1 egyenlete $y = (x-1) \cdot \operatorname{tg}(-10^\circ)$, ezek metszéspontjaként O_1 koordinátái 3 tizedes pontossággal: $(0,234; 0,135)$, és az i_1 -et tartalmazó kör egyenlete:

$$(x - 0,234)^2 + (y - 0,135)^2 = 0,6051.$$

Hasonlóan az i_2 -t tartalmazó kör egyenlete:

$$(x+1)^2 + (y-1/\sqrt{3})^2 = 1/3.$$

Metszéspontjaik koordinátái:

$$P(-0,432, 0,551), \quad P'(-0,538, 0,231),$$

Másrészt

$$A_2(0,5, 0,866), \quad A_3(-0,5, 0,866),$$

így a keresett pontból az előírt pontokba mutató felegyenes iránytangense, majd irányszöge PA_3 esetén

$$\operatorname{tg} \varphi_3 = \frac{0,866 - 0,551}{-0,500 + 0,432} = -\frac{0,315}{0,077} = -4,09, \quad \varphi_3 = 103,7^\circ.$$

Hasonlóan PA_2 irányszöge $\varphi_2 = 18,9^\circ$, ezekből $A_2PA_3 \sphericalangle = \varphi_3 - \varphi_2 = 84,8^\circ$, másrészt P' esetére $A_2P'A_3 \sphericalangle = \varphi'_3 - \varphi'_2 = 86,6^\circ - 31,4^\circ = 55,2^\circ$.

Zambó Péter (Miskolc, Földes F. g. II. o. t.)
Horváth Sándor (Budapest, I. István g. III. o. t.)

III. megoldás. Az I. megoldás szerint P az N belsejében van, így az egymás utáni oldalak P -ből vett látószögeinek összege 360° . Legyen $A_2PA_3 \sphericalangle = x$, továbbá $PA_3A_4 \sphericalangle = y$; ekkor $A_4PA_1 \sphericalangle = 360^\circ - (40^\circ + x + 120^\circ) = 200^\circ - x$, $PA_4A_3 \sphericalangle = 60^\circ - y$, $PA_4A_1 \sphericalangle = y$, $PA_1A_4 \sphericalangle = x - 20^\circ - y$, másrészt $PA_3A_2 \sphericalangle = 120^\circ - y$, $PA_2A_3 \sphericalangle = 60^\circ + y - x$, $PA_2A_1 \sphericalangle = x + 60^\circ - y$.

A PA_1A_2 és PA_1A_4 háromszögekből a szinusz-tétel, majd az addíció-tétel alapján kifejezhetjük y -t;

$$\frac{\sin PA_2A_1 \sphericalangle}{\sin A_2PA_1 \sphericalangle} = \frac{\sin(x + 60^\circ - y)}{\sin 40^\circ} = \frac{PA_1}{A_2A_1} = \frac{2 \cdot PA_1}{A_4A_1} = \frac{2 \sin PA_4A_1 \sphericalangle}{\sin A_4PA_1 \sphericalangle} =$$

$$= \frac{2 \sin y}{\sin(200^\circ - x)}, \text{ vagyis}$$

$$\frac{\sin(x + 60^\circ - y)}{\sin y} = \sin(x + 60^\circ) \operatorname{ctg} y - \cos(x + 60^\circ) = \frac{2 \sin 40^\circ}{\sin(200^\circ - x)},$$

$$(3) \quad \operatorname{ctg} y = \operatorname{ctg}(x + 60^\circ) + \frac{2 \sin 40^\circ}{\sin(200^\circ - x) \sin(x + 60^\circ)}.$$

Másrészt hasonlóan a PA_4A_1 és PA_4A_3 háromszögekből

$$\frac{\sin PA_1A_4 \sphericalangle}{\sin A_1PA_4 \sphericalangle} = \frac{\sin(x - 20^\circ - y)}{\sin(200^\circ - x)} = \frac{PA_4}{A_1A_4} = \frac{PA_4}{2 \cdot A_3A_4} = \frac{\sin y}{2 \sin 120^\circ} =$$

$$= \frac{\sin y}{\sqrt{3}}, \text{ vagyis}$$

$$\frac{\sin [(x - 20^\circ) - y]}{\sin y} = \sin(x - 20^\circ) \operatorname{ctg} y - \cos(x - 20^\circ) = \frac{\sin(200^\circ - x)}{\sqrt{3}},$$

amiből, felhasználva, hogy $\sin(200^\circ - x) = -\sin(20^\circ - x) = \sin(x - 20^\circ)$,

$$(4) \quad \operatorname{ctg} y = \operatorname{ctg}(x - 20^\circ) + \frac{1}{\sqrt{3}}.$$

(3)és (4) jobb oldalából az első tagok különbsége

$$\operatorname{ctg}(x + 60^\circ) - \operatorname{ctg}(x - 20^\circ) = \frac{\sin [(x - 20^\circ) - (x + 60^\circ)]}{\sin(x + 60^\circ) \sin(x - 20^\circ)} = \frac{-\sin 80^\circ}{\sin(x + 60^\circ) \sin(x - 20^\circ)},$$

a nevező azonos (3) második tagja nevezőjével és a $2 \sin u \sin v = \cos(u - v) - \cos(u + v)$ azonosság felhasználásával így alakul: $[\cos 80^\circ - \cos(2x + 40^\circ)]/2$, ezért (3) és (4) különbségéből

$$\frac{4 \sin 40^\circ - 2 \sin 80^\circ}{\cos 80^\circ - \cos(2x + 40^\circ)} = \frac{1}{\sqrt{3}},$$

$$\cos(2x + 40^\circ) = \cos 80^\circ - 4\sqrt{3} \sin 40^\circ (1 - \cos 40^\circ) = -0,8682,$$

$$2x + 40^\circ = 180^\circ \pm 29,74^\circ,$$

$$x_1 = 84,87^\circ, \quad x_2 = 55,13^\circ.$$

Sulyok Elza (Nagybátony–Bányaváros, Gimn., II. o. t.)